

ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

УДК 658.15

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Ксенофонтова М. М., Почтарьова А. І.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Сучасні умови господарювання поставили нові вимоги до формування економічного середовища підприємницької діяльності. Тому постала необхідність у переосмисленні набутого досвіду та вивчення процесів і методів фінансування підприємницької діяльності. Підприємницька діяльність розглядається як форми організації діяльності підприємств, установ незалежно від їхньої форми власності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями по управлінню фінансами на підприємствах, узагальнення особливостей управління фінансами, виявлення негативних та позитивних сторін впровадження системи фінансового менеджменту знайшли відповідне відображення в наукових працях таких вчених як Коробов М.Я., Азаренкова Г.М., Журавель Т.М., Михайленко Р.М., Проф. Г.Г. Кіряйцева, Подерьогін А. М., Катан Л.І., Бровка Л.І., Дуброва Н.П., Бондарчук Н.В. та багато інших сучасних науковців.

Формування цілей статті. Метою дослідження є вивчення сутності фінансових ресурсів підприємств (на прикладі ВАТ «Сумжитлобуд»), науково-методичних основ їх формування та розробка пропозицій щодо його вдосконалення для забезпечення господарської діяльності та підвищення її ефективності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Головною ланкою економіки в ринкових умовах господарювання є підприємства, які виступають у ролі господарюючих суб'єктів. Вони здійснюють виробничу, науково-дослідну і комерційну діяльність, у результаті якої виробляють відповідні види продукції, реалізують її, отримують доходи і накопичення, розподіляють їх, формують відповідні фонди грошових коштів. З іншого боку, для здійснення господарської діяльності, отримання продукції, доходів і накопичень підприємства використовують окремі види ресурсів: матеріальні, трудові, фінансові, а також грошові кошти. При цьому матеріальні ресурси складають основу процесу виробництва. Їх формування здійснюється, як правило, за рахунок різних джерел: власних активів підприємства, позичених та залучених. Фінансовий стан підприємства напряму залежить від ефективності його діяльності. Незадовільний фінансовий стан підприємства може призвести до зниження притоку зовнішніх фінансових ресурсів, що може відобразитися на обсязі випуску продукції, тобто на величині фінансових ресурсів, що виробляються. Однак, слід погодитися з тим, що вмiле маневрування наявними фінансовими ресурсами та ефективне їх використання дає можливість підприємству покращити свій фінансовий стан. Фінансове забезпечення передбачає формування джерел фінансування.

Будь-яку підприємницьку структуру можна розглядати з двох сторін. З одного боку, кожне підприємство має активи – основні засоби, нематеріальні активи, товарно матеріальні цінності, грошові кошти (у касі, на рахунках у банку), цінні папери, дебіторська заборгованість та короткотермінові зобов'язання. З другого боку – джерела за рахунок яких сформовані ці активи. До таких джерел відносять: Статутний фонд, амортизаційний фонд, прибуток, отриманий в результаті господарсько-фінансової роботи підприємства, різнотермінові кредити (позики, інвестиції), кредиторська заборгованість. Взятий на певний момент часу склад джерел фінансування підприємницької діяльності сталий, але

з плином часу під впливом різних факторів він змінюється. Термін фінансовий менеджмент означає, що такі зміни відбуваються у відповідності з планом.

Фінансовий менеджмент розглядається як рух коштів в межах однієї підприємницької структури. Він являє собою діяльність, націлену на отримання доходів, яка проводиться з використанням різних специфічних прийомів і методів. Головною метою фінансового менеджменту є досягнення максимуму доходів власників підприємства та мінімізації господарського ризику. У процесі реалізації цієї мети фінансовий менеджмент спрямований на розв'язання певних завдань: забезпечення високої фінансової стійкості підприємства у процесі його розвитку. Це реалізується шляхом ефективної політики фінансування господарської та інвестиційної діяльності підприємства, управлінням формуванням фінансових ресурсів за рахунок різноманітних джерел; оптимізації грошового обігу і забезпечення стабільної платоспроможності підприємства шляхом ефективного управління грошовими потоками у процесі кругообігу його грошових засобів. При цьому вільний залишок грошових активів повинен бути мінімальним для того, щоб зменшити їх витрати від інфляції; забезпечення самоокупності, самофінансування та досягнення максимуму цільового прибутку, який зумовлений стратегією розвитку підприємства. Це завдання досягається шляхом ефективного управління активами підприємства, оптимізацією їх розмірів і складу, а також проведення ефективної податкової, амортизаційної і дивідендної політики; вибір найефективнішої сфери прикладання як у теперішній час, так і в майбутньому; оптимізація співвідношення між прибутком та господарським і фінансовим ризиком. Цей процес передбачає ефективні форми внутрішнього і зовнішнього страхування ризиків, їх профілактику і мінімізацію. Усі завдання фінансового менеджменту тісно пов'язані.

Високий рівень фінансової стійкості і платоспроможності підприємства забезпечується за високого обсягу його власних фінансових ресурсів, основним джерелом яких є чистий прибуток. У свою чергу максимізація прибутку у процесі діяльності, як правило, пов'язана з високим рівнем фінансових ризиків.

Фінансовий менеджмент включає розробку та реалізацію фінансової стратегії підприємницької структури; фінансове планування; аналіз та співставлення фінансової звітності підприємницької структури; прийняття рішень з фінансових питань та розробка методик їх виконання; оцінка можливості капітальних вкладень та формування інвестиційного портфелю підприємницької структури; фінансовий контроль та забезпечення управлінського апарату своєчасною та достовірною інформацією.

Основні напрямки фінансового менеджменту у підприємницькій структурі: формування активів; формування оптимальної структури залучення та використання коштів; управління оборотними активами; управління поза оборотними активами; інвестиційна діяльність; управління фінансовими ресурсами; управління фінансовими ризиками.

Організація фінансового менеджменту спрямована на ефективне управління рухом фінансових ресурсів та тих фінансових відносин, які виникають між суб'єктом господарювання в процесі руху фінансових ресурсів. Для реалізації цієї мети визначають конкретні шляхи поліпшення управління фінансовими ресурсами підприємства з використанням відповідних методів та важелів. Система фінансового управління підприємством складається з двох підсистем: підсистеми, якою керують, або ж об'єкта управління, та підсистеми, яка керує, або є суб'єкта управління. Об'єктом організації фінансового управління є сукупність умов здійснення грошового потоку, кругообігу вартості, руху фінансових ресурсів і фінансових відносин між суб'єктами господарювання та їх підрозділами в господарській діяльності. Суб'єкт організації фінансового управління – це фінансова служба підприємства (фінансова дирекція, як апарат управління,

фінансовий менеджер, як управляючий), яка за допомогою різних форм управління забезпечує цілеспрямоване функціонування об'єкта.

Фінансове управління є складною, динамічною і відкритою системою. Його динамічність обумовлюється тим, що воно постійно змінюється залежно від стану забезпеченості функціональними ресурсами, витрат, доходів, попиту і пропозицій на капітал. Це забезпечує поглиблення взаємозв'язків фінансової системи із зовнішнім середовищем і ускладнює процес управління нею. Фінансове управління є відкритою системою, тому що вона обмінюється інформацією із зовнішнім середовищем.

Фінансовий менеджмент пов'язаний з сукупністю рішень, які приймаються у зв'язку з формуванням і підтриманням оптимальної структури фінансових коштів фірми в умовах ринку, забезпеченням доходів власників і утримувачів акцій.

Основна мета діяльності будь-якого підприємства – виробництво продукту, що дозволяє зробити свій вклад в задоволення суспільного попиту. Перехід до нових методів господарювання, передбачає зміну ряду цілей та завдань господарюючого об'єкту, зростання прибутку, постійне підтримання ліквідності, збільшення обсягів виробництва, які б забезпечували його фінансову стабільність.

Основним засобом, для досягнення поставлених цілей, традиційно виступає фінансовий менеджмент. Фінансовий менеджмент – це процес управління господарсько-фінансовою діяльністю підприємницької структури, спрямований на приймання оптимальних фінансових рішень.

До методів, що забезпечують ефективність прийняття рішень та фінансову стійкість підприємницької структури мають відношення: 1) методи фінансового аналізу; 2) методи фінансового планування; 3) методи фінансового контролю. Фінансовий аналіз – це набір специфічних прийомів та методів, за допомогою яких визначається реальний фінансовий стан підприємницької структури, виявляються резерви та розробляються напрямки покращення результатів її господарської діяльності. Фінансове планування – це процес прийняття рішень, пов'язаний з перспективами. Фінансовий контроль може бути – внутрішнім та зовнішнім.

Методи, дають змогу оцінити ризик та вигідність фінансування грошей в активи; визначити ефективність обраної стратегії, визначити резерви та розробити нові підходи до поставлених проблем, з метою підвищення вартості підприємницької структури та забезпечити добробут її власникам. Сучасна структура підприємницької діяльності пов'язана з менеджментом, тобто з процесом прийняття ефективних рішень, спрямованих на оптимальне поєднання матеріальних трудових та фінансових ресурсів. При цьому вважається, що ці процеси відбуваються систематично, з метою досягнення найкращих результатів з можливих варіантів.

Фінансовий менеджмент має справу, з одного боку, з загальним доходом підприємства, з основними джерелами грошових накопичень і надходжень, з довгостроковими і короткостроковими кредитами і використанням прибутків, аналізом і зберіганням фінансової стійкості і ліквідності, а з другого боку - з одержанням максимально можливих прибутків, дивідендів по акціях і ризиком збитків. Виходячи з цілі максимізації прибутку, фірма повинна приймати тільки такі рішення, в результаті яких можна очікувати одержання нею всіх видів прибутку. Тому при наявності альтернативи необхідно приймати ті рішення, що ведуть до підвищення прибутку, курсу акцій і до збільшення виплачуваного дивіденду. Однак на практиці такі дії пов'язані з ризиком втрати частини капіталу, втратою її володарями майбутніх доходів, знеціненням ділового іміджу і навіть крахом фірми. Крім того, існує ряд техніко-технологічних, ресурсних, екологічних, політичних обмежень, на які фірма не в змозі вплинути і які зменшують прибуток фірми.

Прибуток і ризик впливають на ціну акції протилежним чином. Більш високий прибуток фірми викликає зростання дивідендів, збільшення ризику веде до зменшення ціни, а це веде до скидання цих акцій їх власниками на фондових біржах і до ще більшого ускладнення фінансового становища фірми. Прибуток і ризик - ключові моменти фінансового менеджменту. З ними пов'язані три види фінансової діяльності: збільшення прибутку; зберігання фінансової стійкості; забезпечення ліквідності (платоспроможності), тобто здатності підтримувати свої фінансові зобов'язання на всіх рівнях. Фінансовий менеджмент постійно розв'язує протиріччя, яке виникає між цілями підприємства і її фінансовими можливостями.

Фінансами підприємства називаються будь-які складні економічні відносини, які виникають з приводу формування і розподілу грошових коштів для забезпечення збалансування доходів і витрат, фінансової стійкості і платоспроможності фірми за критерієм одержання прибутків і одночасної підтримки благополуччя акціонерів на різних рівнях відносин: з державою - з приводу платежів і отримання бюджетних асигнувань; зі страховими компаніями - по страхових внесках і страхуванню ризиків та майна; з інвестиційними інститутами: інвестиційними фондами, холдингами, консорціумами — з приводу підтримки інноваційних програм та інвестицій; з банками - з приводу кредитів, сплати позичкових процентів і депозитів; на власній фірмі - з приводу продажу акцій і забезпечення дивідендів акціонерам.

Об'єктом дослідження стало відкрите акціонерне товариство „Сумжитлобуд“ створене, відповідно до наказу Української будівельної корпорації „Укрбуд“, від 14 лютого 1994 р. Вищий орган ВАТ не є виборним, його склад визначається безпосередньо участю в товаристві. До складу вищого органу входять всі акціонери товариства, незалежно від кількості належних їм акцій. Основне рішення вищого органу полягає у формуванні волі товариства, рішенні основних питань його діяльності. Структурні підрозділи можуть використовувати основні фонди без права продажу, передачі та придбання, а також створювати інші фонди згідно з діючим законодавством та положенням відкритого акціонерного товариства; вести господарську діяльність на базі внутрішнього госпрозрахунку згідно з положеннями по підрозділу.

Сьогодні „Сумжитлобуд“— багатогалузеве підприємство, головною метою діяльності якого є: здійснення виробничої, господарської, фінансової діяльності на території України та за її межами з метою максимального прибутку і реалізація на підставі отриманого прибутку інтересів учасників товариства.

Предметом діяльності є: загально-будівельні і проектні роботи; будівництво, реконструкція, реставрація та технічне переозброєння об'єктів усілякого призначення; здійснення функцій замовника по будівництву, реконструкції та капітальному ремонту об'єктів промислового і комунального призначення, соціально-культурного та житла, інших об'єктів і споруд; інжинірингові роботи в будівництві, виконання функцій генерального підрядчика та підрядчика в будівництві об'єктів і виробничих потужностей промислового і комунального призначення, соціально-культурного, житлових будинків, автомобільних доріг, мостів, інженерних споруд і комунікацій; виконання будівельно-монтажних, монтажних, реставраційних, оздоблювальних, будь-яких спеціальних, ремонтних, пусконаладжувальних робіт в будівництві; будівництво і ремонт розподільних газопроводів, газопроводів, в тому числі із поліетиленових труб, газорозподільних пунктів; виконання науково-дослідних, пошукових, проектних, інформаційних, інноваційних та інших робіт загально будівельного, теплотехнічного, сантехнічного розділів; будівництво та ремонт теплових мереж, систем опалення, гарячого водопостачання; монтаж, ремонт, технічне обслуговування внутрішньо будинкових систем опалення, гарячого і холодного водопостачання та каналізації; монтаж і установка

приборів обліку тепла, гарячої і холодної води, газу та їх сервісне обслуговування; виготовлення нестандартного обладнання та металевих конструкцій; монтаж газопроводів низького та середнього тиску; капітальний ремонт котельних та їх газифікація; надання платних послуг населенню; розробка та видобуток нерудних будівельних матеріалів; капітальний і поточний ремонт автотранспорту та інших підйомно-транспортних механізмів.

Протягом аналізованого періоду простежується різка тенденція до спаду реалізації продукції на підприємстві з 2004 році, а починаючи з 2005 року – до зростання, про що свідчить динаміка виручки від реалізації. За останні чотири роки вартісний обсяг реалізації збільшився у 2,1 рази порівняно з 2004 роком. Таке зростання реалізованих послуг пов'язане, головним чином, із збільшенням обсягу реалізації та собівартості продукції підприємства. Протягом 2004 - 2008 років виробнича собівартість реалізованих послуг збільшилася у 2,2 рази. Звідси випливає, що для збільшення обсягу реалізованих послуг у 2,1 рази, збільшується у 2,2 рази собівартість послуг. Така тенденція веде до зниження прибутку.

За показниками ліквідності має недостатньо грошових коштів, ліквідних цінних паперів та дебіторської заборгованості для погашення поточних зобов'язань за платежами за умови своєчасного проведення розрахунків з дебіторами з 2004 по 2008 роки. Підприємство не може негайно ліквідувати короткострокову заборгованість, але ймовірність того, що всі кредитори забажають відразу отримати борг від підприємства є досить низькою. Платоспроможність підприємства наявними грошовими ресурсами не дозволяє своєчасно погасити свої строкові зобов'язання. Тому підприємство не повністю забезпечене власними грошовими коштами, що може призвести до негативних наслідків.

В результаті виконаної роботи нами було з'ясовано, що підприємство ВАТ „Сумжитлобуд“, незважаючи на недоліки в системі управління підприємством, все ж таки має перспективи розвитку менеджменту своїх людських ресурсів. Негативними рисами управління підприємством є те, що при здійсненні акціонування підприємства, така галузь управління підприємством як фінансовий менеджмент практично відсутній. Разом з тим необхідно наголосити, що він потрібен для здійснення ефективного управління фінансовими ресурсами товариства. Інтенсивний розвиток будь-якого підприємства потребує залучення додаткових фінансових ресурсів шляхом випуску акцій і облігацій. Цей процес потребує керування, тому керівнику підприємства треба виділити окрему посаду фінансового директора.

Виробнича і фінансова діяльність підприємств починається з формування фінансових ресурсів. Вони мають створити передумови для стабільного процесу виробництва та його постійного зростання, що визначає конкурентоспроможність підприємства на ринку. Врешті-решт виграє той, хто зуміє залучити більше ресурсів з найменшими затратами. Початкові фінансові ресурси, які формують статутний фонд, спрямовуються в основні та оборотні фонди. Формування фінансових ресурсів потрібно розглядати як одне з найважливіших завдань як інвестиційної, так і фінансової стратегії підприємства.

Вироблення такої стратегії повинно забезпечити необхідними джерелами і коштами як реалізацію інвестиційних проектів, так і нормальне функціонування й фінансову стійкість виробничої діяльності на перспективу. Раціональне використання фінансових ресурсів впливає не тільки на збільшення економічного потенціалу окремих підприємств, а й позитивно впливає на формування ресурсного потенціалу народного господарства в цілому чи окремих його галузей. Це означає, що сьогодні потрібно

освоювати нові підходи до організації фінансового забезпечення поточної та інвестиційної діяльності підприємств.

В першу чергу, було б доцільно підприємству переглянути загальноприйняті підходи до самофінансування, яке гарантує не тільки зростання їх вартості, а й стабілізує їх стан на ринку, відкриває можливості користуванням кредитними ресурсами, оскільки сприяє підвищенню їх майнового статусу та підіймає ступінь їх майнової відповідальності. Реорганізація управління фінансовими ресурсами підприємства не потребує значного фінансування. Найкращим її інструментом є навчання.

Відкрите акціонерне товариство „Сумжитлобуд“ у структурі не має фінансового відділу. Нижче ми пропонуємо створення даного відділу та деякі рекомендації щодо його діяльності.

Так як на бухгалтерію на підприємстві ВАТ „Сумжитлобуд“ покладаються обов'язки вести бухгалтерський облік та фінансову роботу, то більш ефективним буде якщо за даним відділом закріпити новостворений фінансовий відділ чи відокремити його в окрему групу функціонального підрозділу. Наявність відокремленої фінансової служби на відкритому акціонерному товаристві в системі управління підприємством є необхідною умовою. Така структура допоможе більш ефективно розробляти плани та бюджети підприємства, так як кожен відділ буде займатися відповідно до своєї компетенції.

Умовно фінансову роботу на підприємстві можна буде згрупувати за такими напрямками: фінансове планування, оперативна фінансова робота, контрольна-аналітична робота.

У фінансовій роботі на підприємстві головну роль відіграє фінансовий менеджер як фахівець в області фінансів. Однією з головних задач діяльності фінансового менеджера є пошук шляхів удосконалення фінансової роботи. До удосконалення фінансової роботи на підприємстві можна віднести: 1) системний і постійний фінансовий аналіз їх діяльності; 2) організацію обігових засобів відповідно до існуючих вимог з метою оптимізації фінансового стану; 3) впровадження управлінського обігу і на цій підставі оптимізацію витрат підприємства; 4) оптимізацію розподілу виручки і вибір найбільш ефективної дивідендної політики; 5) більш широке впровадження комерційного кредиту з метою оптимізації джерел грошових коштів; 6) застосування лізингових операцій з метою розвитку виробництва; 7) впровадження сучасної системи управління грошовими потоками; 8) розробка і реалізація стратегічної фінансової політики підприємства.

Фінансове планування, як процес складається з: аналізу фінансових та інвестиційних можливостей, які має підприємство; прогнозування наслідків поточних рішень з метою уникнути несподіванок і усвідомлення зв'язку зробленого сьогодні з тим, які рішення доведеться приймати у майбутньому; обґрунтування обраного варіанту рішень з ряду можливих; оцінки результатів підприємства в порівнянні з цілями, встановленими у фінансовому плані. Фінансове планування взаємопов'язане з плануванням виробничо-господарської діяльності ВАТ „Сумжитлобуд“. Всі статті фінансового плану підприємства будуються на основі показників виробничого плану. Таким чином, виробничий план відіграє головну роль у фінансовому плануванні.

Метою планування фінансів ВАТ є визначення можливостей обсягів надходження грошових коштів і їх витрачання в плановому періоді. Ми пропонуємо застосовувати підприємству „Сумжитлобуд“ бюджетну систему планування, яка зумовлює економії фінансових ресурсів, скорочення невиробничих витрат, більшої гнучкості в управлінні і контролі за собівартістю продукції, а також для підвищення точності планових показників. Таке впровадження принципів бюджетування надає ряд переваг:

1) щомісячне планування бюджетів структурних підрозділів дає змогу одержати більш точні показники розмірів і структури затрат, ніж система бухгалтерського

обліку та фінансової звітності, і, відповідно, більш точне планове значення розміру прибутку;

2) в межах затвердження місячних бюджетів структурним підрозділам буде надана більша самостійність у витрачанні економії по бюджету фонду оплати праці, що підвищує матеріальну зацікавленість працівників в успішному виконанні планових завдань;

3) бюджетне планування дозволить здійснити режим економії фінансових ресурсів підприємства.

Одним з основних завдань системи управління є чіткий розподіл функцій, прав, обов'язків і відповідальності як керівника підприємства, так і структурних підрозділів. Отже, організацію управлінської праці необхідно проводити у трьох напрямках: функціональному, технологічному та кваліфікаційному. При цьому функціональний поділ праці полягає в закріпленні конкретних функцій управління за підрозділами чи окремими працівниками. Тому необхідно, щоб на підприємстві були працівники, зайняті встановленням мети, плануванням, розробкою рішень, організацією їх виконання, контролем та мотивацією. Технологічний поділ праці повинен відповідати спеціалізації працівників та виду робіт: 1) керівництво структурним підрозділом, прийняття рішень на основі інформації при здійсненні робіт згідно з певною функцією; 2) обробка інформації, яка надходить як від об'єкта управління, так і з інших джерел, та створення комплексу документації, необхідної для здійснення функції (спеціалісти); 3) оформлення документації, її пересилання, зберігання, облік, сортування та інше (технічний персонал). Цим трьома видами робіт або видами діяльності відповідають і три категорії працівників: керівник, фахівці, інші працівники апарату управління.

Фінансовий відділ повинен бути самостійним структурним підрозділом апарату управління ВАТ „Сумжитлобуд“ на правах відділу та в адміністративному відношенні підпорядковуватися безпосередньо голові правління. Організацію фінансової діяльності необхідно направити на забезпечення фінансовими ресурсами завдань плану, збереження та ефективного використання основних фондів і оборотних засобів, трудових та фінансових ресурсів підприємства, своєчасності платежів в державний бюджет, постачальникам та установами банків.

В ринкових умовах господарювання важливими задачами фінансових служб є: 1) виконання зобов'язань перед бюджетом, банками, постачальниками, працівниками підприємства та ін.; 2) організація розрахунків; 3) контроль за використанням власних і позикових коштів; 4) організація фінансового менеджменту. Враховуючи обсяги і складність задач, що вирішуються, фінансова служба підприємства може бути представлена: фінансовим управлінням – на великих підприємствах; фінансовим відділом на середніх підприємствах; фінансовим директором або головним бухгалтером, який займається не тільки питаннями бухгалтерського обліку, але й питаннями фінансової стратегії на малих підприємствах.

Функції кадрів фінансового відділу: 1) забезпечення фінансування господарської діяльності підприємства; 2) розробка фінансової програми розвитку підприємства; 3) визначення інвестиційної політики; 4) визначення кредитної політики; 5) встановлення кошторисів витрат грошових коштів для всіх підрозділів підприємства; 6) розробка валютної політики і забезпечення валютної доходності; 7) фінансове планування, участь в складанні бізнес-плану.

З метою реалізації процесу управління фінансами керівництву ВАТ „Сумжитлобуд“ радимо використати фінансовий механізм з використанням двох його підходів. Перший підхід полягає у тому, що під фінансовим механізмом необхідно розуміти функціонування безпосередньо фінансів підприємства. Матеріальним

відображенням фінансових потоків є грошові потоки. Організація цих потоків, порядок їх здійснення відбувається за певними правилами, напрямками. Такий підхід до визначення фінансового механізму відображає внутрішню організацію функціонування фінансів підприємства. Другий підхід полягає в тому, що його необхідно розуміти як сукупність методів і форм, інструментів, прийомів і важелів впливу на стан та розвиток підприємства. Цей підхід відображає зовнішню дію функціонування фінансів підприємств, характеризує фінанси як вирішальний фактор впливу апарату управління на економічний стан підприємства.

Фінансовий механізм – сукупність методів реалізації економічних інтересів шляхом фінансового впливу на соціально-економічний розвиток підприємства. Складовими фінансового механізму є фінансове забезпечення, фінансове регулювання та система фінансових індикаторів і фінансових інструментів, які дають змогу оцінити цей вплив. Пропонуємо загальну модель фінансового механізму (рис. 1).

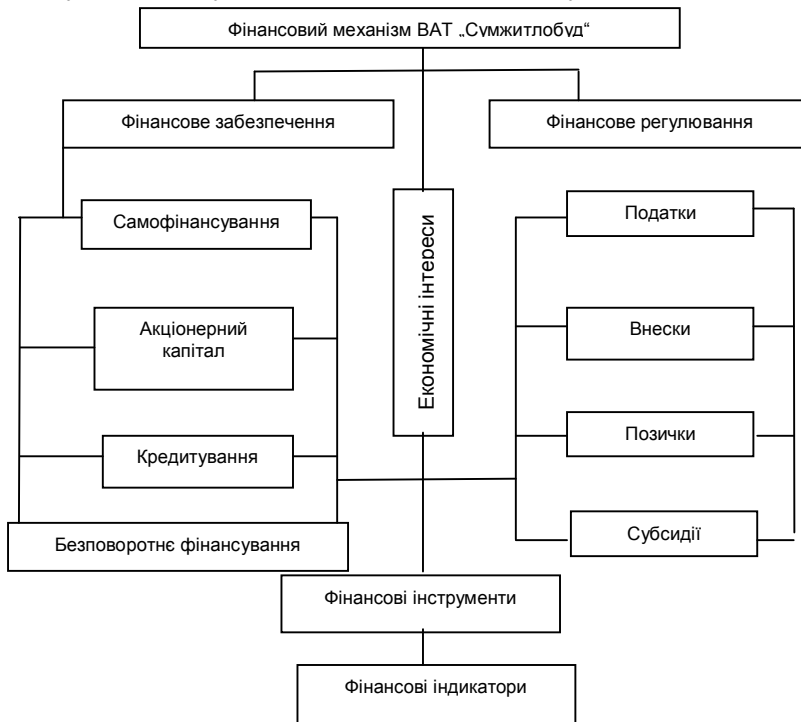

Рис.1 Проект моделі фінансового механізму VAT „Сумжитлобуд“.

Фінансове забезпечення полягає у виділенні певної суми фінансових ресурсів на вирішення окремих завдань фінансової політики підприємства. При цьому розрізняють забезпечувальну і регулятивну його дію. Забезпечувальна проявляється у встановленні джерел фінансування, тобто покриття повсякденних потреб і характеризує пасивний вплив фінансового забезпечення. Регулятивна дія здійснює вплив через виділення достатніх коштів та через конкретну форму фінансового забезпечення і характеризує активний вплив фінансового забезпечення. В цілому ж, дія фінансового механізму спрямована на реалізацію економічних інтересів учасників фінансових відносин. Вона має наступні напрями фінансового прояву: 1) за допомогою фінансових інструментів встановлюються певні пропорції розподілу доходів, які впливають на забезпеченість фінансовими ресурсами; 2) за допомогою встановлення певних пропорцій розподілу доходів встановлюється відповідна система реалізації економічних інтересів.

Фінансове забезпечення та фінансове регулювання проводиться за допомогою фінансових інструментів, які, в свою чергу, мають свої важелі впливу, а саме: первинного впливу, що діють в процесі вилучення частини доходів (податки, внески, відрахування); вторинного впливу, що діють шляхом збільшення доходів (банківські позички, бюджетні субсидії). Дія фінансових інструментів на ВАТ „Сумжитлобуд“ двох складових загального підходу, характерного для всіх суб'єктів фінансових відносин (єдиний рівень оподаткування, кредитування, фінансування) та селективного, диференційованого підходу. При здійсненні ефективної фінансової політики перевага надається селективному підходу. Важелі впливу на соціально-економічний розвиток підприємства визначають характер дії фінансових інструментів, коригують цю дію та поділяються: 1) за напрямом дії – стимули, санкції; 2) за видами – норми й нормування; 3) за методологічними засодами – умови і принципи формування доходів нагромаджень і фондів; умови і принципи фінансування і кредитування.

Висновки. Отже, по-перше, фінансовий механізм – це складна система, яка дозволяє управляти фінансовою діяльністю. По-друге, це механізм, який дозволяє вирішувати практично всі проблеми, але слід враховувати, що роль фінансів у відносинах розподілу є вторинною і основне регулювання здійснюється в сфері виробництва.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України „Про акціонерні товариства“ від 23.06.2009 № 1534-VI .
2. Закон України „Про бухгалтерський облік і фінансову звітність“ від 05.04.2001 № 2372-III.
3. Азаренкова Г.М., Журавель Т.М., Михайленко Р.М. Фінанси підприємств. – К.: Знання-Прес, 2006. – 287с.
4. Балабанова Л.В., Сардак О.В. Організація праці менеджера. – К.: „Професіонал“, 2007.-416с.
5. Катан Л.І., Бровка Л.І., Дуброва Н.П., Бондарчук Н.В. Фінансовий менеджмент. – Суми: „Довкілля“, 2007.- 239 с.
6. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. – К., 200. – 378 с.
7. Курочкін О.С. Управління підприємством. Навч. пос. – К.: МАУП, 1998, - 144 с.
8. Онисько С. М., Марич П. М. Фінанси підприємств. – Львів, 2005. – 366 с.
9. Подерьогін А. М. Фінанси підприємств. – К., 1999. – 384 с.
10. Подольська В.О., Яріш О.В. Фінансовий аналіз.- К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 488 с.
11. Стадник В. В., Йохна М. А. Менеджмент. – К.: „Академвидав“, 2007. – 472 с.
12. Терещенко В.І. Організація і управління. –К.: „Знання“, 1990.
13. Фінансовий менеджмент: курс лекцій / За ред. Проф.. Г.Г. Кіряйцева. – Житомир: ЖІТІ, 2001. – 432 с.
14. Щербакова О. А. Диагностика предприятий. / Рынок ценных бумаг, 1999, № 9. – 325 с.
15. <http://cityref.ru/prosmotr/17803-2590.htm>

УДК 657.24

ПЕРВИННИЙ ОБЛІК В СИСТЕМІ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Гаврильченко О. В.*

Постановка проблеми в загальному вигляді. Проблема удосконалення первинного обліку не є новою для вітчизняної економіки. Більшість форм первинних документів, що застосовуються на сільськогосподарських підприємствах та в інших сферах господарської діяльності, були розроблені ще за часів Радянського Союзу, давно застаріли та не відповідають вимогам ринкової економіки. За умов виходу вітчизняних виробників на світовий ринок це питання набуває нового значення, оскільки головною умовою членства України в СОТ була і залишається висока якість і конкурентоспроможність вітчизняної продукції. Для здійснення успішних експортних операцій з країнами ЄС вітчизняні виробники повинні дотримуватись вимог Угоди СОТ по санітарних та фітосанітарних заходах та Угоди по технічних бар'єрах у торгівлі. Зазначені

* Науковий керівник – д. е. н., проф. Маренич Т.Г.